TUNTURILATU

4/2012

Satu Ojala

Koko kirjo Tampereen susia: Kunniasusi Yrjö Suuniittu, johtajasusi Veikko Parkkinen ja outasusi Timo Tulosmaa.

”Vanhat parrat” ja uudet sudet

Syksyn susiaiset toivat ”rääthyyn” ilahduttavan paljon uusia susia. Susivihkimistä oli seuraamassa runsas yleisö. Syyskokouksessa puhetta piisasi niin huoltorakennuksesta kuin nuoristakin.

6–7

Seniorit metsässä 7

Vaihteeksi saaristossa 8

Talkoolaiset ahkerina 9

Kuovza ”kiisaili” 12

PUHEENJOHTAJALTA

Tunturilatu-yhteisön keskeiset tehtävät vuonna 2013

Ensi vuoden toimintasuunnitelman kärkeen syyskokous määritti Tunturiladun keskeiset tehtävät vuonna 2013. Muutama sana niistä.

Susikyrön huoltorakennuksen loppuun saattaminen

Tästä ei liene epäselvyyttä. Hanke on tunturilatulaisittain iso ja merkityksellinen ja vie Susikyrön kokonaan uudelle palvelutasolle. Tehdystä työstä kiitos Kallion Pekalle, Kramsun Paavolle, koko kämppätoimikunnalle ja toki kaikille talkoolaisille. Ja kiitos myös kaikille niille, jotka ovat posaansa raottaneet tukilahjoituksen muodossa.

Kutsun edelleen kaikkia mukaan myös tähän taloudelliseen talkooseen. Niin kuin kaikki rakennushankkeet, niin tämäkin tulee loppukustannuksiltaan olemaan hieman alkuperäislaskelmia korkeampi mutta syyskokous ei nähnyt tässä ongelmaa. Päinvastoin käski poikkeamaan pankissa.

Tunturisusiaatteen ja –maailman terävöittäminen ja virkistäminen

Esimakua susiverkostotyön merkityksestä saimme Siikarannan susiaisissa, jossa vihittävää väkeä oli musta metsä sakonaan. Kiitos Vainion Penalle, susiverkostolle ja –valiokunnalle tehdystä työstä. Uskon, että tulevana vuonna susimäärä kasvaa tästäkin. Kannustan susien tekijöitä paneutumaan susisäännöstön aatesisällön ja rakenteen tulkintaan.

Saamelaisaatteen nostaminen yhdeksi Tunturiladun tukijalaksi

Eräällä tavalla ”näpeissämme” olevat saamelaiset ovat Euroopan Unionin ainoa alkuperäiskansa ja siksi omanlaisessaan erityisasemassa. Tiedon levittäminen tästä vähemmistökansasta, kulttuuriin tutustuttaminen ja ihmisten kanssa tutuksi tuleminen. Siinä tehtävää Tunturiladulle.

Kiitos menneestä tehdystä työstä Kukkosen Pirjolle ja koko saamelaistoimikunnalle ja menestystä ensi vuodelle. Tekemänne selvitys kertoi selkeästi, että kiinnostusta saamelaisuuteen kerhoissa on. Se tulee eri tavoin saada eläväksi.

Umpihankihiihtotapahtumien sisällyttäminen kerhojen ohjelmiin

Tunturiladulla oli viime keväänä kunnia vastaanottaa Suomen Ladulta ”Vuoden Maastohiihdättäjä”-arvonimi- ja kiertopalkinto. Antaa perinteen laukata hyväksi nähdyissä merkeissä mutta käyttäkäämme – hyvät tunturikerhot – tilaisuus hyväksemme.

Järjestäkää vuosittain Umpihankihiihtotapahtuma kotinurkkienne väelle. Ehkä ensin tuntumaa hakien kerhon omissa puitteissa ja sitten myös kerhon ulkopuolisille.

Tämä antaa Tunturilatu-yhteisölle yhden myönteisen ja omaan imagoon sopivan keihäänkärkiprofiilin ja on yksinkertaisimmillaan sitä, että joku kerhon olemassa olevista umpitalven hiihtoretkistä nimetään Umpihankihiihdoksi.

Osallistuminen erämessuille

Vuosien juoksussa yksi ja toinen kerho ovat omilla maillansa esiintyneet erilaisissa isoissakin yleisötapahtumissa. Viime kesänä Tunturiladun-nimissä oltiin Riihimäen Erämessuilla ja kaikki sieltä tulijat peukuttivat. ”Tämä on sitä mitä meidän pitää tehdä”.

Tehdään siis, projektit nousevat pystyyn. Tarkkailkaa kaikki ympäristönne mahdollisuuksia tulevia vuosia – miksei jo ensi vuottakin ja muitakin kuin erämessuja – varten.

Tunturiladun LapinTuntija-roolin korostaminen retkeilyn ja ulkoilun olosuhdetyössä

Olemme tuttuja Lapin ja Lapin paikkojen ja retkeilyolosuhteiden kanssa. Olemme LapinTuntijoita, joilla – niin uskon – on tässä katsannossa paljon annettavaa myös muille.

Suomen Latu panostaa olosuhdetyöhön eli haluaa vaikuttaa oman tonttinsa kehitykseen ja palvelukykyyn maanlaajuisesti.

Ollaan siinä jutussa mukana ja annetaan oma Lappi-tietämyksemme käyttöön perustamalla LapinTuntijat-verkosto. Se rakentuu monista kerhoissa olevista ihmisistä ja vuosien aikana kertyneestä tieto- ja kokemusvarannostaan. Palaamme asiaan mutta miettikää asiaa jo etukäteen jotta osaatte antaa oikeat nimet kun niitä kysytään.

Tulosmaa

PS. Älkääkä myöskään tietenkään unohtako Suden Sydäntä:
Retkeilyä, vaellusta, ulkoilua.

Viimeiselle vaellukselle lähteneet

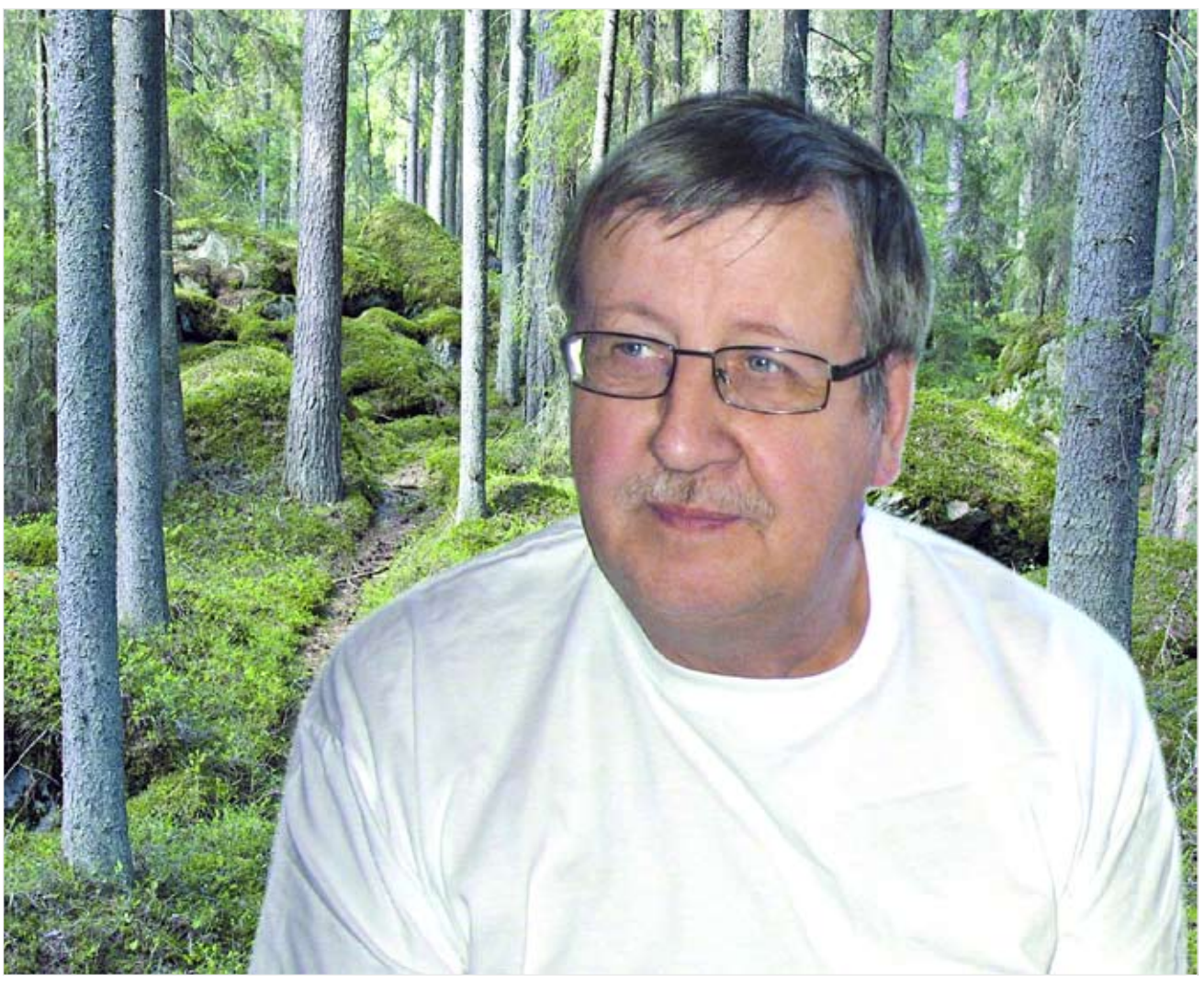
Vuoden 2011 viimeisessä Tunturilatu-lehdessä aloitimme uuden perinteen: julkaisemme vuoden aikana edesmenneiden jäsenten nimet .

Moni on lausunut kiitoksensa tästä tavasta, sillä vaikka yhteisistä retkistä on jo kulunut paljon aikaa, niitä, ja ennen kaikkea vaelluskavereita, saatetaan muistella useinkin.

Vainajainpäivän 2011 jälkeen olemme saaneet tiedon näiden väärtimme siirtymisestä tuonilmaisiin:

Tuulikki Amper	**Helsinki**	**Markku Pinta**	**Raisio**
Erkki Kanstren	**Vaasa**	**Tapani Rajala**	**Vaasa**
Sirkka-Liisa Kari	**Turku**	**Lauri Rantanen**	**Mikkeli**
Marjatta Karjalainen	**Ulvila**	**Pentti Rantanen**	**Helsinki**
Karl-Gustav Kekoni	**Vaasa**	**Pentti Rautio**	**Hiirola**
Kullervo Kemppinen	**Espoo**	**Antero Rouvinen**	**Vantaa**
Kalle Keränen	**Tampere**	**Pirjo Rovanperä**	**Rovaniemi**
Elvi Kähärä	**Hattula**	**Jaakko Saarinen**	**Kuortane**
Jaana Liikanen	**Joroinen**	**Jouko Tammero**	**Turku**
Eino Luhas	**Imatra**	**Allan Vainio**	**Rovaniemi**
Elvi Meriläinen	**Kajaani**	**Katriina Wanhatalo**	**Jyväskylä**

In Memoriam

Hannu Liljamo

Tunturikerho Vihttan puheenjohtajana 12 vuotta toiminut **Tapani Rajala** kuoli sairaskohtaukseen Enontekiön Vuontispirtillä 20.9.2012.

Maalaistalon poikana Tapanille luonto oli tärkeä elementti jo lapsuudesta lähtien. Linturetket teltan, repun ja kameran kanssa laajenivat kodin lähimetsistä muualle Suomeen. Kalastus ja Lapin matkat tulivat vähitellen mukaan Vaasassa olevan työpaikan ja työkavereiden kautta.

Vihttan toimintaan Tapani tuli mukaan v. 1986 ja kerhon puheenjohtajana hän toimi v. 2000. – v. 2012. Tapanin puheenjohtajakaudella tehtiin vuosittain pyöräretkiä kotimaassa ja naapurimaassa Virossa.

Retkiä tehtiin yhdessä myös Turun logilaisten kanssa. Erityisen mieleenpainuva oli rinkkavaellus Venäjälle, vanhan Suomen alueelle yhdessä logilaisten kanssa. Rinkkamatkat laajenivat joidenkin vihttalaisten kanssa junamatkalle Venäjän ja Siperian kautta Kiinaan.

Yksityiselämässään Tapani luki paljon, oli kiinnostunut ajankohtaisista asioista ja matkailusta sekä kotimaassa että ulkomailla. Matkat suuntautuivat Lapista ulkomaille. Ensin autolla ympäri Eurooppaa ja sitten matkat laajenivat mm. Pohjois-Amerikkaan, Meksikoon, Intiaan, Vietnamiin ja Etelä-Amerikkaan. Matkatavarat kulkivat mukana yleensä rinkassa.

Tapanin vakava sairastuminen kesän alussa hiljensi sekä hänen että hänen läheistensä elämää. Tapani jaksoi uskoa loppuun asti tulevaisuuteen ja monien suunnitelmien toteutumiseen.

Hän sai lähteä rakastamassaan Lapissa, tunturien juurella.

Anja Somppi ja Tarja Rajala

Kirjoittajat ovat Tapanin läheisin ystävä yli kahden vuosikymmenen ajalta ja sisar.

KANNESTA KANTEEN

Karhun hetki

Suomen kansalliseläintä pidetään herttaisena metsän salaperäisenä kuninkaana. Luontokuvaaja **Markku Pirttimaa** on perehtynyt karhujen elämään ja tuloksena on syntynyt upea **Karhun hetki** -kirja.

Kirja on ollut myös hänen kädessään, kun hän on istunut tuntikausia odottamassa karhun tuloa kojussaan.

Karhut liikkuvat metsissä hiljaa. Tunnettu on tarina, kun kukkulan toisella puolella on ollut marjassa karhu ja toisella puolella marjastaja todistajana vain yläpuolella oleva lentäjä. Pirttimaakin toteaa, että karhut eivät tule edes kojun edessä olevalle haaskalle ryminällä, vaan yksinkertaisesti karhu vaan on siinä.

–Sen tulon ikään kuin aavistaa, valot ja varjot ovat, kun niiden karhujen mielestä täytyykin olla.

Kirjassa on kuvattu karhuja, isoja ja pieniä. Karhuja Pirttimaa ei ole pelännyt koskaan ja hän kertoo, miten hän käveli metsässä ja havaitsi karhun kävelevän omaa polkuaan häntä vastaan. Lopulta etäisyyttä oli vain 15 metriä, kun karhu haistaa kulkijan, pyörähtää ja häviää.

–Naurattaa, kun kuvittelen sen jossain kiroilevan varomattomuuttaan .

Kirja on valokuvakirja, jossa on kuvaileva teksti suomeksi ja englanniksi.

Karhujen lisäksi siinä on kuvia myös ahmoista, susista ja hiiripöllöistä sekä upeita maisemakuvia. Mäntykustannuksen julkaisemassa valokuvakirjassa on 70 sivua. Se on kaunis ja rauhallisesti taitettu karhukirja.

Antti Karlin

Saanajärven päivätuvalle oli mukava lasku.

Valon matka – Lapin tuntureilta laaksoihin

Valo on ollut jo pitkään luontokuvaaja Tauno Kohosen lempiteema ja siitä hän on tehnyt uusimman **Valon matka – Lapin tuntureilta laaksoihin** – kirjan.

Se on unelma alkuperäisestä ja puhtaasta luonnosta, jossa valo tuli tuntureille ja sieltä laaksoihin jo kauan ennen ensimmäistä ihmistä.

Kirjassa näkyy tekijän mieltymys Kuusamoon, sen koskiin ja metsiin. Kuvissa on talvisia ja kesäisiä maisemia, kasveja ja jokunen porokin. Muuten eläimiä ei ole kirjassa, linnuistakin vain joutsen.

Kasvikuvia on vähän ja pääpaino on metsien ja maisemien kuvauksessa. Revontulikuvat ovat upeita. Samoin tykkylumikuvat.

Alun Enontekiön talvikuvat voisivat olla parempiakin. Samoin odotin myös ihmisiä kuviin, mutta sivuilta löytyy vain yksi pieni kasvokuva.

Kohonen on tehnyt pitkän päivätyön Kuusamon kunnan palveluksessa ennen kuin ryhtyi luontokuvaajaksi ja kustantajaksi. Siinä hän on onnistunut hyvin, mistä tämäkin laadukas kirja on todisteena.

Kirja on valokuvakirja, jossa on teksti suomeksi ja englanniksi. Mäntykustannuksen julkaisemassa valokuvakirjassa on 96 sivua.

Se on valoisa valokuvakirja Lapin ja Kuusamon ystäville, mutta myös lahjakirjaksi vaeltajan hyllyyn.

Antti Karlin

Gilbbesjávrri skuvla hiihtoreissulla Salmivaaran ympäri

Owlan kummikoulun Kilpisjärven koulun oppilaat ovat kirjoittaneet kolme lyhyttä tarina Tunturilatulehteen.

Seuraavana on vuorossa viimeinen kirjoitus koulun hiihtoretkeltä.

Koulun kanssa hiihdimme Salmivaaran ympäri. Oli hyvin kaunis ilma. Aurinko paistoi. Meillä oli eväitä mukana.

Me pysähdyimme siinä salmen kohdalla. Nautiskelimme kauniista säästä.

Salmivaaraa oli kiertämässä paljon turisteja. Opettajamme Timo tapasi paljon tuttuja, jotka olivat käyneet Kilpisjärvellä useita kertoja.

’

Sukset luistivat ala- ja ylämäissä aika kehnosti. Voitelu oli epäonnistunut.

Lemmenniemen takana alkoi sataa räntää ja rakeita ja oli myös kova vastatuuli.

Palasin voipuneena takaisin kotiin. Onneksi oli perjantai ja koko viikonloppu edessä!

Hiihtäminen on kuitenkin mukavaa.

Malla Aikio 7.lk

Oktan kuulumisia

Alkutalven terveiset Kainuusta, täällä maa on valkoisena tällä hetkellä ja innokkaimmat päässeet kokeilemaan jo hiihtotaitojaan.

Kerhovuosi on lopuillaan ja nyt voi muistella mitä on tullut tehtyä. Kyllä meillä on ollutkin monenlaista toimintaa, tavoite on ollut kerran kuukaudessa kokoontua. Aiheet on mielenkiinnon ja resunsien mukaan.

Tammikuussa olimme kumpelaisten kanssa yhdessä viettämässä kaamosviikkoa Jeriksellä. Siitä jäi mukavaa muisteltavaa edelleen, kiitos siitä kuuluu kaikille mukana olleille.

Talveen kuului tähtitaivaan tarkkailua Kajaanin Planetan opastuksella, hiihtoretkiä lähialueen laduille ja tietenkin mäenlaskua.

Perinteinen kerhoviikko suuntautui Susikyrön kevähangille.

Keväällä oli aiheena linnut, näistä meille kertoi alan harrastaja ja asiantuntija. Kesän aikana retkeilimme Kainuun retkeilyreiteillä ja oli myös vaellus pienellä joukolla Ruijanpolkua Nattasille ja Kiilopään lähialueella retkeillen.

Syksyn ruskaviikon olimme Inarissa Otsamotunturin kainalossa olevalla Rovajärven kämpällä .

Siitä teimme retkiä lähialueen kohteisiin ja ohjelmassa oli muumuassa Teuvon kalastus verkoilla Mutusjärvestä ja kalaahan tuli.

Perinteisiimme kuuluva lokakuun retki tehtiin Rokuan hienoille poluille.

Nyt on sitten vuosikokous pidetty ja ensi vuodeksi suunnitelmia tehty, mutta otamme mielellämme jäseniltä lisää ehdotuksia vastaan.

Kevään kerhoviikko on Susi-Kiisalla ja syksyn ruskaviikko suunnitelmissa pitää Pyhätunturinalueella.

Lisää suunnitelmista kerhokirjeessämme.

Meillä on ilo järjestää ensi vuonna Seniorivaellus. Olemme syksyn aikana miettineet ja tutkailleet paikkaa missä se voisi se voisi olla?

Päädyimme sitten Kuhmon Iso-Palonen-Maariansärkät luonnonsuojelualueeseen. Tämä alue kuuluu osana Ystävyyden puistoa.

Toivomme tietenkin runsasta osanottoa. Voisi melkein sanoa, että maasto on helppo kulkea.

Tervetuloa kainuuseen elokuulla.

Toivotan hyvää loppuvuotta, sekä kaikkea mukavaa ensivuodelle.

Aune

Nokipannukahvit maistuivat kerran jos toisenkin Inarin ruskaviikolla. No. Paistettiinhan samoilla tulilla makkaraakin.

Kuovza ulkoilutti pipoa ja pusakkaa

– Etelä-Kymenlaaksossa yhteistyön tuloksena tapahtuu maalla ja merellä!

Tunturikerho Kuovza on ollut aktiivisesti mukana kuluneena vuonna Etelä-Kymen retkeilyjärjestöjen toiminnassa. Muutama vuosi sitten aloitettu järjestelmällinen yhteistyö poikii mukavia tapahtumia. Mukana ovat Kuovzan lisäksi latuyhdistykset Kotkan Latu ja Karhulan Latu sekä Haminan Latu, lisäksi Karhulan retkeilijät.

Tämän vuoden päätapahtuma oli **Ulkoiluta Pipo ja Pusakka!**, jo toista kertaa järjestetty näyttely Kotkan kaupunginkirjastossa syyskuun alussa. Näyttelyn avauksen pääesiintyjänä oli **Mikko "Peltsi" Peltola**, joka mukavasti kertoili eräkokemuksiaan. Ohjelmassa oli myös kaikkien järjestöjen esittely kuvin ja sanoin, Suomen Ladun toimintaterveiset, kaupungin Terli-hankkeen (Terveyttä liikunnasta) tulosten esittelyä. Lopuksi partiolippukunta Karhulan Kanttarellit kertoivat retkiruokavinkkejään.

Heinäkuussa olimme Kuovzan johdolla jälleen joka kesäisellä **meriretkellä**. Tällä kertaa täysi tuurillinen kiinnostuneita (100 osanottajaa) tutustui Vanhankylänmaahan, jonne on Kotkasta liki kahden tunnin merimatka. Perillä saaren varuskuntatoiminnan esittelyä ja kasvillisuuteen tutustumista. Saaressa on myös viehättävä, pieni hautausmaa. Aurinko ja tuuli hellittelivät retkieväitten nautiskelijoita meren rannalla.

Elokuussa oli vuorossa **kirkkovenesoutu**, sekin jo perinteiseen tapaan avoimena kaikille. Pari veneellistä veteli kokka kohisten pitkin Kotkan merellistä rantaviivaa. Kunto arvatenkin kohenee tällä menolla!

Kuovzan puheenjohtaja Ari hoiteli myös syyskuun retken **Jaalan Heisanharjun luontopolulle**. Bussilasti täynnä eri yhdistysten jäseniä ja myös järjestöihimme kuulumattomia tutustui suurimmalle osalle meistä aivan uusille poluille.

Olivatkin komeat maisemat jaalalaisten hallussa. Melkein kuin olisi ollut Punkaharjulla. Perillä oli montakin tulipaikkaa ja herkkuja loimutetusta siiasta nokipannukahviin pisteltiin poskeen. Joku ui, eräät soutivat, geokätköjäkin löytyi, sienikastike oli monellakin illalla kotona saaliina ja tietysti luonto tarjosi lintujen tarkkailua, marjoja ja kauneutta silmälle.

Helena Kempas

Saamelaistarinoista

Entisaikoina muistista kerrotuilla tarinoilla ja kertomuksilla on ollut suuri merkitys ihmisyhteisöissä. Suullisen kerrontaperinteen kautta saamelaiset saivat tietää omasta historiastaan, kulttuuristaan, oppivat yhteisön arvot ja normit sekä myös arkipäivän tarpeelliset tiedot ja taidot.

Saamelaisten ajanvietetarinoina olivat mm. kummitus- ja lasten pelottelutarinat sekä kultakätkö- ja rikastumiskertomukset. Usein kerrottiin tavallisten ihmisten päivittäisistä kokemuksista, jotka toisinaan sisälsivät epätodellisiakin elementtejä.

Staalo, jota on myös kutsuttu metsän hengeksi, on saamelaiskertomusten vanhimpia aiheita. Staalo on isokokoinen, varakas ja ilkeä, ihmistä muistuttava äijä, joka vaeltaa tuntureilla koirineen. Kun ihminen kohtaa staalon, joutuu hän tavallisesti kilpailemaan staalon kanssa painissa. Jos hän voittaa, hän saa staalon rikkaudet – kullan ja hopeanitselleen. Staalo oli myöskin lasten pelottelua varten. Vanhemmat varoittelivat, ettei saa olla liian myöhään ulkona eikä meluta kovin, staalo voi tulla mäen alle, avata säkkinsä suun ja odottaa lasten laskevan suoraan sen sisään. Lapsista staalon eukko tykkäsi kovasti, padassa keitettynä. Joulun aikaan joulustaalo ajeli ympäriinsä ahkiossa, jota vetivät sopulit, jänikset, oravat ja muut metsän eläimet. Joulustaalo oli erityisen vaarallinen, jos piha oli jäänyt siivoamatta tai jos lapset laskettelivat mäkeä pyhien aikaan. Mutta lapset myös tiesivät, että staalo oli iso ja vahva, mutta tyhmä. Sitä piti vain osata petkuttaa, niin selviäisi pulasta.

Sildi oli lähteiden ja vesiputousten haltija. Useimmiten sildi näytti samanlaiselta kuin ihminen. Sillä oli valkoiset vaatteet: peski, kintaat, kengät, koipihousut ja lakki. Jopa ajoporokin oli vitivalkoinen. Sildi ennusti ihmisen kohtaloa. Se saattoi luvata rikkautta, mutta myös köyhyyttä ja kurjuutta. Jos tahtoi kuunnella sildiä, piti olla rohkea reikä saanut pelästyä. Haltijaa käytiin kuulemassa kolmen tien risteyksessä öisin uudenvuodenpäivän ja vedenristimäpäivän välisenä aikana tai tuvassakin saattoi kuulla sopivina iltoina. Kerrotaan naisesta, jolle oli luvattu rikkautta. Nainen tuli ahneeksi ja meni uudestaan kuuntelemaan Sildiä. Sen jälkeen nainen alkoi köyhtyä ja hän kuuli äänen, joka sanoi: "Etpäs osannut pitää onneasi"!

Maahiset eli kufittaret olivat maan alla asuvia henkiolentoja. Ne olivat ulkonäöltään kauniita, terveitä, rikkaita mahtavine vaatteineen ja ihmisen oloisia. He rakensivat kotia, metsästivät ja kalastivat. Usein saattoi nähdä niiden paimentavan valkoista porolaumaansa. Kun yritti tavata lähemmin, ne katosivat kangastuksena tunturiin. Näiden olentojen kanssa yleensä ihminen tuli toimeen, mutta ei voinut täysin luottaa. He olivat kiinnostuneita ihmisten lapsista ja tahtoivat vaihtaa niitä omikseen. Tilalle he antoivat vanhan maahisukon. Maahiset yrittivät houkutella ihmisiä jäämään luokseen maan alle. Joskus tarina kertoo käyneen toisinkin päin: joku lappalaispoika onnistui saamaan kauniin kufitartytön vaimokseen.

Saamelaisten keskuudessa on tunnettu pyhät uhritunturit ja suojelushenget. Nämä jumalalliset voimat paikannettiin luonnossa *seitapaikkoihin.* Aikoinaan lappalaiset palvoivat kummallisen muotoisia kiviä, joita nimitettiin seidoiksi. Kiviseitojen juurelle tai koloihin uhrattiin esimerkiksi poron kappaleita, kuten luita ja sarvia. Niitä myös valeltiin kalan rasvalla ja saaliseläinten verellä. Metsäpeuroja pyytämään lähtiessä on luvattu kauneimman peuran sarvet. Jokainen antamansa lupaus piti täyttää, ellei halunnut metsästysonnensa turmeltuvan ja seidan suuttuvan.

Myös puuseitoja eli pylväitä on ollut esim. hyvän apajapaikan merkkinä. Niihin on monesti ollut kaiverrettu puumerkkejä ja vuosilukuja. Lahjoja on myös annettu kerjuukannolle, jonka onkaloon marjastajan on pitänyt laittaa kourallinen marjoja, kiitokseksi.

*Etiäise*t ovat henkiä, jotka tietävät minne kulkija on menossa. Ne vaeltavat edellä ja ilmoittavat saapumisesta. Vain ääni kuuluu, mitään ei näe. Sanotaan joidenkin ihmisten olevan "vahvaverisiä". Heillä on nk. seitsemäs aisti tallella ja kyky nähdä omia ja vieraiden etiäisiä.

Lähteet: Teuvo Lehtola: Saamelainen perintö, Gummerus Oy 2001

Saamelaisneuvoston kirjanen: àna gillii! Saamelainen kirjallisuus 1998

Eeva-Liisa Kinnunen: Kufitarten ja staalojen mailla, Suomalaisen kirjallisuuden Seura 1991

Anna-Riikka Lavia: Seitoja ja keripäitä… KN/Pirta-lehti 1, 2006 (A-R L. tutkii perinteen tuotteistamisen prosesseja Lapissa)

Raili S. Laurikainen

Owlan entisten nuorten nuorisovaellus

Terhakka kärppä vieraili Sioskurun kämpän portailla.

Suaskurun hämyisen kämpän asukas.

Owlan 2012 ohjelma sisälsi suunnitelman järjestää 13 – 20-vuotiaille Hetta – Susikyrö nuorisovaellus. Lukuisista ponnisteluista nuoria emme onnistuneet löytämään mutta löysimme muutaman entisen nuoren, joten ”nuorisovaelluksemme” toteutui ja ei kun matkaan Haukiputaalta kohti Hettaa ja Paavontaloa.

Pyhäkeroa ihailimme jo Hetassa Jyppyrän laelta, jossa on sijainnut saamelaisten palvonta- ja uhripaikka eli seita. Tämä uhrikivi oli liki kuution kokoinen järkäle, joka oli sijoitettu neljän pienemmän kiven päälle. Kirkonrakentajat vierittivät seitakiven Ounasjärveen vuonna 1864.

Aamulla lähdimme matkaan. Erinomaisesti merkittyä vaellusreittiä on helppo kulkea. Pyhäkeron autiotupa ei ollut hehkeimmillään. Siivosimme ja lausuimme ajatuksissamme toiveen vaeltajien ymmärtävän puhtauden olevan puoli ruokaa. Voisiko tuo vaikuttaa jopa rinkan painoon, toivoo eräs vaeltaja iltarukouksessaan.

Tuvalle saapui myös kaksi pariskuntaa, jotka kertoivat yksityismetsäteiden tuovan autolla lähelle Pyhäkeron tupaa. Mukana tosin pitää olla avain, joilla kaksi teitä sulkevaa puomia on avattava.

Jatkoimme kohti edessä siintävää Pyhäkeroa auringon paistaessa. Ennen Pyhäkerolle kapuamista sijaitsevat Pyhäkeron hiihtomajan rauniot. Suomen Matkailijayhdistys rakensi 1937 hiihtomajan, johon sopi 36 yöpyjää. Läheisyyteen rakennettiin myös varasto ja sauna Pyhäjärven rantaan. Rakennukset tuhoutuivat sodassa. Pohdimme että olisi kulttuuriteko siivota raunioita ja laittaa paikalle opastaulu paikan merkityksestä.

Nousu 711 metriä korkealle Pyhäkerolle sai entiset nuoretkin puuskuttamaan. Puuskutus oli kapuamisen arvoinen sillä maisemat ovat hulppeat mm. Pyhäjärvelle, saamelaisten uhripaikalle. Laelta laskeuduimme Sioskurun kämpälle. Hetan suunnalta saavuttaessa tupa yllättää ololaan väsyneen vaeltajan ilmestyen yhtäkkiä näköpiiriimme. Autiotuvalla saimme uutuuttaan vielä hohtavilla lavereilla viettää yön kolmestaan. Varauspuoli oli liki täynnä.

Terhakka kärppä asui kämpän läheisyydessä käyden tämän tästä juoksemassa kämpän portailla ja pihapiirissä. Kurun pohjalla virtaavan puron reunalla oli vielä arviolta kolmimetriset kinokset. Aamulla jatkoimme matkaa kohti Hannukurua kapustarintojen vienon piip piip saattelemina ohjatakseen poikastaan.

Matkan varrella totesimme liekö riekon joutuneen petolinnun kohtelemaksi ennen kuin olimme Pahakurun autiotuvalla. Tupa on tunnettu myös nimillä Vanhapaha ja Sandströmin maja entisen aluemetsänhoitaja Väinö Sandströmin mukaan. Tauon jälkeen laskeuduimme ”tasaiselta selänteeltä notkojen, kallioiden ja kumpareiden sekasortoon”. Näin maiseman muutosta oivasti kuvaa Joel Ahola erinomaisessa oppaassaan Pallas-Yllästunturi Retkeilyopas ja kartta.

Saavuimme Hetta-Pallas reitin keitaalle Hannukuruun, jonne majoituimme telttaan ja autiotupaan. Saunan lämmettyä saunoin ja pulahdin läheiseen Haukkajärveen, jonne johdattaa saunalta Altasta tuotujen suurten laattakivien ”bulevardi”. Jälkeeni saunoivat kaksi vaeltajatyttöä varaustuvalta ja teltassa yöpynyt pariskunta.

Hannukuru kahden autiotuvan ja varaustuvan alue laajalla teltta-alueella on oiva mahdollisuus rippi- ja leirikouluille. Autiotuvalla yöpyi myös mies Kittilästä lapinkoiransa kanssa. Mies tarinoi viime vuoden runsaiden sopulimäärien aikaansaamista kettujen määristä. Mies kertoi, että erääseen pihapiiriin oli ammuttu 60 ja toiseen 40 kettua. Pohdimme, paljonko siinä oli lapinlisää.

Aamulla jatkoimme synkässä kuusikossa lepääville Suaskurun laavulle ja kodalle, jossa koivusta veistetyssä keinutuolissa kotaa hallitsee tonttu. Onneksemme saavuimme kodalle juuri ennen ukkosta ja rankkasadetta.

”Yläkerran kivikärryjen kolinan ja jyskeen” vaiettua aloimme kipuamisen kohti Lumikeroa. Matkalla tapasimme ripeästi kiiruhtavan miehen, joka kertoi kiikaroineensa juuri arvionsa mukaan kalasääskeä, jonka laajat lentokaaret olivat vakuuttaneet miehen luontomme mahdista.

Huipulta laskeuduimme Lumikuruun. Poroaidalla levättyämme siirryimme portista Näkkälän paliskunnasta Kyrön paliskuntaan. Vuontiskerolle kivuttuamme laskeuduimme Justus Montellin, innokkaan kasvi- ja hyönteisharrastajan, 1906 ensi kertaa rakennuttamalle majalle.

Alkuperäinen maja tuhoutui Lapin sodassa. Kyrön paliskunnan poromiehet rakensivat majan uudestaan 1946. Majalta vesisateessa erkanimme Hetta-Pallas reitiltä laskeutuen kohti Vuontispirttiä ja Susikyrön lämpöä.

Me, entiset nuoret olemme jälleen yhtä kokemusta rikkaampia. Lapin lumo ja kaipuu seuraavalle retkelle on jo ajatuksissamme. Toivottavasti silloin mukanamme olisi myös aikamme nuoria, mikä ettei tulevia tunturilatulaisia.

Hannu Liljamo
Owla

Tärppejä ja turhakkeita

Ilmaiset kartat gepsiin ja kännyyn

Maanmittauslaitos päästi maastotietokantansa vapaasti kenen tahansa ladattavaksi viime keväänä. Tämän seurauksena jo loppukesällä oli saatavilla netistä ilmaiseksi ladattavia maastokarttoja kannettaviin laitteisiin.

Kaikista tervetullein tuote, eli Garminin GPS-laitteisiin yhteensopiva ilmainen maastokartta, löytyy osoitteesta kartat.hylly.org. Kyseessä on yksityishenkilön tekemä vapaa-ajan harrastustyö, mikä tarkoittaa myös sitä, että kartan lataaja ottaa sen käyttöön omalla vastuullaan.

Virustentorjunnan on oltava kunnossa kun ruvetaan latailemaan koneelle juttuja! Mutta ainakin kartta toimii ja näyttää hyvältä. Vaikka se häviää vielä uusimmalle Garmin Topo Suomi -versiolle, vanhan Vapaa-ajan Suomi -kartan se päihittää kirkkaasti.

Ensimmäisestä versiosta puuttui vielä hyödyllisiä karttamerkintöjä, mutta tekijä lisäilee sisältöä sitä mukaa kun ehtii. Kaikki tieto ei ole vapaata, ja siksi esimerkiksi kiinteistönrajoja ei ilmaiskartassa ole.

Mutta korvaako ilmaisversio 199,-€ per ruutu maksavan ”virallisen” kartan? Miten sen nyt ottaa. Pienten puutteiden lisäksi kartan liikuttelu ja zoomaus näytöllä tuntuu hitaammalta. Mutta hinta antaa anteeksi, ilmainen on aina ilmainen.

Karttojen siirto netistä laitteelle vaatii hiukan nörttitaitoja sekä aikaa ja tilaa. Koko Suomi ei mahdu vanhempien laitteiden muistiin. Versio, jossa karttaruudut voi valita, näyttäisi myös olevan ladattavissa. Googlettamalla löytyy lukuisia nettikeskusteluja aiheesta, ja niitä kannattaa lueskella.

Garminin gepseihinhän saa tehtyä minkä tahansa kartan. Skannaa paperikartta, kohdista se Google Earthissa ja tallenna laitteelle. Kohdistaminen vaatii tarkkuutta ja kärsivällisyyttä, mutta se kannattaa tehdä huolella. Näin saat laitteelle myös erikoiskartat tai omilla merkinnöillä varustetut kartat. Laitteella voit sitten asetuksista valita mitä karttaa pidät käytössä. Ohjeet löytyvät Garminin nettisivuilta.

Toinen mielenkiintoinen maastokarttauutuus on Windows-puhelimeen ladattava ilmainen Finland Topography –sovellus.

Kartta näyttää erittäin hyvältä ja tarkalta. Merkinnät ulkoilureiteistä ja tulipaikoista löytyvät. Tätä voi mainiosti käyttää sijainnin tarkistuksiin ja miksei myös geokätköilyyn lähialueilla.

”Lähialueilla” tarkoittaa tässä sitä, että katve 3G-verkossa pudottaa kännyn kartalta. Ainakin näin kävi Teijon retkeilyalueella, jossa Lumian ruudulla näkyi yhtäkkiä vain sijaintia kuvaava rinkula mustalla taustalla.

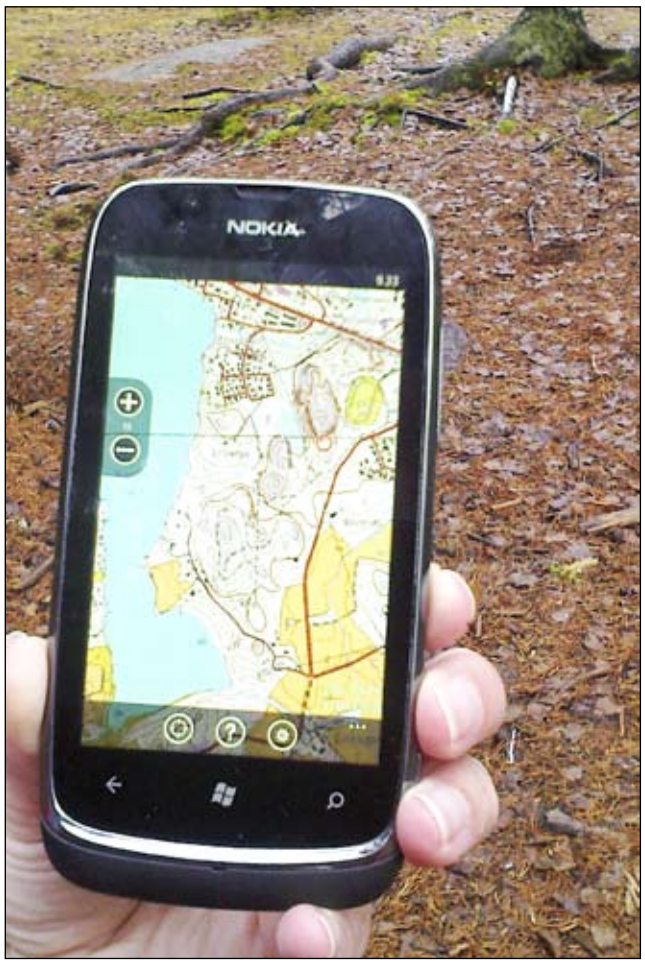
Luonnollisesti kännykän akunkesto ja kosketusnäytön toimimattomuus käsineet kädessä pitää ottaa huomioon. Kännykkäsovelluksen varaan ei voi jättäytyä senkään vertaa kuin käsigepsin. Mutta hieno ja käyttökelpoinen karttasovellus!

GPS RANTEESEEN…

Eihän GPS-kello varsinaisesti mikään uutuus enää ole, mutta nyt ovat Garmin Fenix ja Suunto Ambit nostaneet laitteet ihan uusiin sfääreihin.

Enää ei kellolla navigointi tarkoita numeroiden tulkintaa, vaan rannelaitteen näytöltä voi seurata etenemistä kohti reittipistettä ihan samoin kuin käsigepsissäkin. Karttapohjaa rannelaitteisiin ei vielä saa, mutta kuka tietää juuri nyt kehitys on hyvin nopeaa.

Varsinkin Suunto Ambitin uusin päivitys kuulostaa huikealta, kello mittaa halutessasi kaiken, vaikkapa syketason kehityksen suhteessa rinteen jyrkkyyteen ja korkeuteen, ja todellakin piirtää näkyviin kulkijan tekemät mutkat. Tämä on todellinen hifistelijän kello! Kuka näitä isojen poikien leluja oikeasti tarvitsee, on eri juttu, mutta pitääkö kaiken olla aina niin tylsän järkevää

Ainakin näiden parissa saa ajan kulumaan retken jälkeen, laitteen tallentamaa dataa tietokoneella tarkastellen. Sitä paitsi Suunto Ambit on made in Finland, mikä näinä vaikeina aikoina on merkillepantavaa.

Nimimerkki Navigainen
(alias navigaattori Avikainen)

Antero Tarvainen lahjoitti Tunturiladulle muistoesineen vietäväksi Susikyröön. Muistoesineen kelo on Ilmantsin Patvinsuolta, alakvi Outokummun kuparimalmia, välikivet Juuan Nunnanlahden vuolukiveä ja yläkivi Kolin huipulta kvartsiittia. Urpo Mikkosen suunnitteleman muistoesineen on tehnyt Joensuun susilauma.

Syyskokouksen pöytäkirjasta

Syyskokouksen ja susiaisviikonlopun isäntänä lokakuussa oli Tunturikerho Kavtsi, joka juhli samalla 40-vuotista taivaltaan. Kokouspaikkana oli Nuuksio ja Siikaranta.

Lauantaipäivä aloitettiin lipunnostolla, jonka jälkeen kokoonnuttiin päättämään tulevasta eli vuoden 2013 toiminnasta ja taloudesta.

Hiljainen hetki

Kokouksen alussa koko 120 päinen tunturiväki piti hiljaisen hetken rivistä poistuneen Lapin retkeilyn Grand Old Man'in, tunturi- ja ikäsusi **Kullervo Kemppisen** ja Vihttan puheenjohtaja **Tapani Rajalan** muistoksi.

Susikyrön huoltorakennus

Kokouksessa kuultiin kämppätoimikunnan katsaus rakentamistilanteeseen ja nähtiin komeita seinän kokoisia kuvia työn etenemisestä. Etenee hyvin ja talkoolaisia on riittänyt. Kiitos siitä kaikille mukana olleille ja erityisesti Pekalle ja Paavolle, jotka ovat tainneet olla kovimmassa helteessä.

Niin kuin rakennusprojekteissa yleensä, niin tässäkin tulee käymään niin, että alkuperäinen kustannusarvio ylittyy.

Siitä huolimatta halvalla ollaan liikkeellä edelleen ja tämän työmaan rakentamisen laatu syntyy jäsenten käsistä.

Lisärahoitustarvetta ennakoiden syyskokous valtuutti yksimielisesti johtokunnan neuvottelemaan kiinnelainan, jonka maksimimäärä on 20 000 euroa.

Tämä oli hieno päätös, joka olennaisesti helpottaa rakennustyön loppuun saattamista ensi syksyyn mennessä. Lopullinen rahoitustarve – johon isosti vaikuttavat myös jäsenten tarkoitukseen antamat lahjoitukset – lasketaan alkuvuoden aikana.

Kerhojen rekisteröinti

Johtokunnassa on kuluvan vuoden aikana tarkasteltu kerhojen mahdollisen rekisteröinnin tuomia etuja ja haittoja.

Toimenpide virallistaisi kerhojen asemaa toimijoina, ryhdittäisi toimintaa ja toisi selkeyttä taloudellisiin vastuusuhteisiin. Toki on tiedossa, että asiasta on lähestulkoon jokaisella vankka mielipide mutta koska asia ei ole pelkästään tunturilatulainen niin se kannattanee käydä läpi.

Kokous keskusteli asiasta vilkkaasti ja päätti, että johtokunta kysyköön asiasta kerhojen itsensä mielipidettä - niin kuin oikein onkin - ja sitten palataan asiaan.

Johtokunnasta jäi pois Tommi Avikainen Ovtsista ja hänen tilalleen valittiin Iitu Gerlin Kavtsista.

Jäsenmaksut

Kokous päätti a) nostaa jäsenmaksuja toisaalla tässä lehdessä näkyvällä tavalla ja b) yhtenäistää jäsenmaksurakennetta Suomen Ladun jäsenmaksurakenteen kanssa ottamalla käyttöön rinnakkaisjäsenyyden ja poistaa ainaisjäsenyyden.

Tiina kertoo asiasta toisaalla. Samoin perustein ensi vuoden alusta päätettiin poistaa ainaisjäsenmaksu lukuun ottamatta kunnia- ja ikäsusiarvoihin liittyviä ainaisjäsenyyksiä. Niiden osalta Tunturilatu suorittaa jäsenmaksuosuuden Suomen Ladulle.

Henkilövalinnat

Syyskokoukseen aina kuuluvista johtokunnan henkilövalinnoista kokous päätti selviytyä yhdellä muutoksella: **Tommi Avikainen** oli erovuorossa ja työesteisiin vedoten ilmoittanut jäävänsä pois johtokunnan jäsenyydestä. Hänen tilalleen valittiin **Iitu Gerlin**. Kiitos Tommi ja onnea Iitu.

Puhetta kokouksessa johti rutinoituneesti Kavtsin **Vappu Hietala**.

Timo Tulosmaa

Nämä vaeltajamiehet olivat pahassa pulassa, vaikka yrittivät monin eri tavoin jymäyttää heiltä doping-näytteitä ottaneita naisia. Pakoreitin kiikarointi ei tuottanut toivottua tulosta.

Kavtsilaiset hellivät vieraitaan tunturikakulla, jonka laella tiirailivat sudet.

40-vuotiaalle Kavtsille Tunturilatu antoi puoleksi vuodeksi haltuunsa Vuoden Hiihdättäjä-kiertopalkinnon, jonka Suomen Latu antoi Tunturiladulle tunnustuksena keväällä. Lahjan ojensivat puheenjohtaja Timo Tulosmaa, varapuheenjohtaja Panu Loisa ja sihteeri Iija Auterinen.

Osaavat aikaihmiset hullutellakin. Kavtsin 40-vuotisjuhlien ehdottomasti hauskin ohjelmanumero oli, kun osallistujat tekivät itsestään hassuhessut jaettujen muovipussien kätköissä olleista tarpeista.

Johtajasusi Panu Loisa

Panun ensikosketus Tunturilatuun tuli vuonna 2002 Panun enon pyydettyä häntä kaveriksi hiihtovaellukselle Lemmenjoelle. Kaksi ensikertalaista lähtivät **Mäkelän Martin** vetämälle vaellukselle oppimaan hiihtovaelluksen salat kantapään kautta. Martti taisi unohtaa toimittaa varusteluettelon reissuun lähtijöille tai sellainen ei vaan ollut niihin aikoihin tapana. Ilman aurinkovoidetta, termospulloja ja muita keväthangilla tarpeellisia tavaroita suoritettu vaellus on piirtynyt kaksikon mieliin ikimuistoisena reissuna. Naamanahkoja köyhempänä ja useita kokemuksia rikkaampana Panu liittyi Tunturilatuun.

Panu on ollut aktiivisena toimijana Tunturiladussa ja Kavtsissa alusta lähtien. Hän kuuluu Kavtsin kerho-, retki- ja varustetoimikuntaan sekä Tunturiladun johtokuntaan. Tällä hetkellä Panu toimii myös Tunturiladun varapuheenjohtajana. Vaelluksia hän on vetänyt Kavtsissa, Tunturiladussa ja Suomen Ladussa, sekä kesällä että talvella. Panun vetämillä vaelluksilla on vaativuustasoa ollut laidasta laitaan - Kevyimmillään Tunturiladun nuorten vaellus UKK-puistossa 2011 ja rankimmillaan reilun 300 km Johtajasusivaellus rinkkavaelluksena kesällä 2012 Utsjoelta Kiilopäälle. Panu kiittää osaamisestaan Kavtsin kokeneita retkenvetäjiä, mm. Martti Mäkelää, Kyösti Lamminjokea ja Matti Reittamoa, jotka ovat esimerkillään häntä vuosien saatossa opettaneet.

Panun kiinnostus Tunturisusiaatetta kohtaan heräsi **Kyösti ”Kösä” Lamminjoen** innoittamana. Kösä kertoi, miten Tunturisusi-järjestelmä on ollut oppimiseen ja kokemuksien kartuttamiseen kannustava järjestelmä. Tunturisuden kunniamerkki on nähty tietojen, taitojen ja osaamisen symbolina ja sitä on kannettu rinnassa ylpeydellä.

Panu liittyi Tunturisusien räätyyn vuonna 2009 saatuaan Tunturisuden arvon numerolla 1638 Kiljavalla. Johtajasusi numero 185 Panusta tuli tänä vuonna Espoossa.

Panun kohdalla Tunturisuden arvoon vaadittavat tiedot, taidot ja suoritukset olivat tulleet muutamaa tonnista huippua lukuun ottamatta hankittua vaellusharrastuksen ”oheisina”.

Johtajasuden arvoa varten hän joutui jo hieman näkemään vaivaakin. Yhtenä suoritusvaatimuksena ollut 300 km Johtajasusivaellus tosin täytti pitkäaikaisen haaveen kulkea Ylä-Lapin läpi.

Johtajasuden harrastenäytteenä Panu laati Tunturivaellusten vaativuusluokittelun täydentämään Suomen Ladun vaellusten vaativuusluokittelua. Vaativuusluokittelun tarkoituksena on helpottaa vaellukselle lähtijän harkintaa siitä, millaiselle vaellukselle omat henkiset ja fyysiset rahkeet riittävät.

Aiemmin vaelluksen vaativuustason määrittely on ollut vaelluksen vetäjän henkilökohtaisen vaativuustason mukainen, jolloin yhden vetäjän helppotasoinen vaellus on voinut olla toisen vetäjän vaativa vaellus. Toivottavasti uusi Tunturivaellusten vaativuusluokittelu helpottaa sekä aloittelijoiden mukaan lähtemistä ensimmäiselle vaellukselleen sekä tarvittaessa takaamaan kokeneelle kulkijalle riittävästi haastetta omaa harrastuksen syventämiseen.

Tiina Loisa

Uudet sudet

Ikäsusi
Pentti Vainio n:o 107

Johtajasusi
Panu Loisa n:o 185
Johtajasusinäyte: Tunturivaeluksien vaativuusluokittelu

Tunturisudet:
Pauli Aaltonen n:o 1640
Hannu Liljamo n:o 1641
Jouni Vainio n:o 1642

Outasudet:
Kari Halinen n:o 42
Risto Mutanen n:o 43
Johanna Nevalainen n:o 44
Hanna Vauhkonen n:o 45
Matti Vauhkonen n:o 46

Susivaliokunta 1.1.2013-

Marita Maula, pj.,
p. 040-509 4412,
marita.maula@kolumbus.fi

Pauli Hulkkonen,
p. 0400 547743, pauli.
hulkkonen@hc-koneet.com

Juhani Lahtinen
p. 02 - 5463 894, 040 5451 681,
juhani.lahtinen@pp3.inet.fi

Tommi Avikainen
p. 0500 546 126,
tavikainen@gmail.com

Pirjo Jauhiainen
p. 02 439 9592, 040 7248 281,
pirjau@gmail.com

Panu Loisa,
p. 0400 708 243,
panu.loisa@welho.com

Susien rääthy sai uutta väkeä ja aiemmin jo susiksi vihityt olivat täyttäneet tunturivaeltajan opinnälkäänsä vaativimmilla taidoilla.

Tauolla Pilkuttimen laavulla.

Juniori, seniori, vanhus

Oho, olisittepa nähneet sen ryhmän joka kokoontui Luutasuon paikoitusalueella. Kyllä he olivat niin reippaan näköisiä, että nuoremmat olisivat saaneet hävetä.

Matti kertoi meille turvallisuusohjeista. ”Isot tavarat” Markun peräkärryyn ja päivärepput selkään. Matti sanoi, että suunta on tuo. Sataa tihuutti, mutta ei haitaksi asti. Hengittää on helpompaa sadesäällä. Paljon happea ilmassa.

Ensimmäinen yöpymispaikka oli Palolammen leirialueella. Majoitteet valmiiksi. Iloinen nuotiotuli, lämmitti ja kuivatti. Palovartijaa ei tarvinnut pelätä tulevaksi. Makkarat maistui ja samoin Matin keittämä Kahvi. Sadekin lopetti tihuuttamisen. Yöllä pieni sade tuuditti mukavasti uneen. Aamu valkeni aurinkoisena ja kahvintuoksu herätti mukavasti uuteen päivään. Teltat olivat märät. mutta mitä siitä. Kyllä ne joskus kuivuu. Välipalaa ja juotavaa reppuun. Matti lupasi vaihtelevaa maastoa. Muistin Poronpolkua kulkeneena, että ajoittain on ”hengenahdistusmäkiä” ja olihan niitä.

Välillä meni jalat maitohapoille, mutta hapenottokyky parani. Välillä pidettiin taukoja , että hengitys pääsi tasaantumaan. Hauskaa oli !

Palvelu oli ensiluokkaista. Matti ohjasi, että emme eksyneet etsimään niitä kadonneita poroja. Markku piti huolen, että nuotiotuli paloi meidän tullessa taukoaamaan.

Pikkanen lammen rannalla oli toisen yön nuotiopaikka. Matti oli neuvotellut saunomismahdollisuuden omistajan kanssa.Urheat kävivät kokeilemassa veden lämpivyyttä.

Sunnuntaina odotti yllätys. Pääsimme ylittämään Puneliaan inkkarikanootilla Marskin majan kohdalta.

Lopetus oli samassa paikassa kuin aloitus josta siirryimme autoilla Etelä-Lopen Erän metsästysmajalle. Raija siellä odotti. Ihana ruuan tuoksu !! Hyvä, että ehdin takin riisua. Lojikeitto oli makoisaa. Minäkin kasvissyöjä söin keittoa.

sauna lämpiämään. Miehet hakivat odotellessa Matin kanootin . Sauna on ollut aina parasta hoitoa rasitukseen. Ensin rakennettiin sauna sitten talo.

Oli taas yksi vaellus suoritettu. Saimme nauttia hyvästä seurasta ympäristöopista ja luonnosta.Hyvä, että näitä seniorivaelluksia järjestetään. Meitä on paljon joiden pitkät vaellukset eivät enää onnistu. Tuo kauhistus, vanhuus ja kaikki rempat ynm.

Kiitos, Matti, Markku, Antero,Hannu, Urpo, Malla, Kaija, Iia,Raija.

Rohkeutta elämään!

Elämä on liian kallista sivustakatsomalla tuhlattavaksi.

Airi

Seniorit liikkeellä.

Osallistu lahjoituksella Susikyrön huoltorakennuksen talkoisiin

Susikyrön huoltorakennuksen talkoot ovat edenneet suunnitellusti. Työtä on luvassa vielä ensi kesälle.

Kaikilla jäsenillä ei kuitenkaan monenmoisista syistä johtuen ole aina mahdollisuutta osallistua talkoisiin vaikka halua olisikin. Siksi jäsenillä on mahdollisuus olla mukana yhteisen keon kasaamisessa korvaamalla työpanoksensa rahalahjoituksella.

Lahjoitus ei ole sidottu mihinkään tiettyyn summaan. Asiaa mietittäessä on puhuttu esim. 50 € lahjoituksesta/henkilö mutta päätös on lahjoittajan.

Hyvät jäsenet! Lahjoituksenne voitte maksaa Tunturiladun pankkitilille FI07 3636 3002 7875 88. Jotta erotamme talkoolahjoitukset muusta rahaliikenteestä, käyttäkää maksuviitettä 4006.

Johtokunta

Ahvenanmaan lumoissa

Mahtavaa!!! Ihanaa!!! Kaunista!!! Unohtumattomia elämyksiä!!!

Ennen juhannusta yhdeksäntoista kumpelaista tutustui monimuotoiseen saaristoon, jonka 6500 saaresta on asuttuja noin 60. Jo talvella Johanna, Eila ja Jouko muodostivat työryhmän, joka suunnitteli yöpymispaikat eri puolille saaristoa. Nyt Martti luotsasi taitavasti automme eri kohteisiin punapintaisia teitä pitkin. Elina toimi tulkkina, milloin sitä tarvittiin.

Maarianhamina

Aloitimme kiertomatkan saariston ainoasta kaupungista, Maarianhaminasta. Lenkkeilimme melkein kaupungin keskustassa olevalla viheralueella, Badhusbergetillä, mistä oli upeat näkymät merelle. Kuljeskelimme Rakkaudenpolkua, jossa osa porukasta harhautui. Kävelimme nautiskellen kaupungin halki johtavaa lehmusten reunustamaa vilpoisaa puistokujaa pitkin.

Saaristossa

Matkareitin tuntumassa tutustuimme eri kohteisiin. Kävimme monissa kirkoissa. Päivittäin kuljimme myös maastossa, mikä sopikin mainiosti tunturikerholaisille. Jouko kertoili saariston geologiasta, sen jännittävästä historiasta, sekä tutustutti seudun kasveihin ja eläimistöön.

Nötön luontopolulla nähtiin monia kasveja, joita läheskään kaikkia ei löydy täältä Pohjois-Karjalasta - korkeintaan kukkapenkistä, jos sieltäkään. Uusia tuttavuuksia olivat mm. vain Ahvenanmaalla kasvava seljakämmekkä (Adam och Eva), joka esiintyy kahtena värimuunnoksena purppuranpunaisena- ja kellanvalkoisena. Maakuntakukkaa, kevätesikkoa, näkyi kaikissa metsiköissä. Verikurjenpolvi paistatteli päivää tienposkessa.

Meillä oli myös aikaa kuunnella luonnon ääniä, etenkin lintujen riemukasta laulukuoroa aamuisin. Saimme seurata Suomen suurimman linnun, kyhmyjoutsenen, touhuja, kun se hellästi opasti poikasiaan kiskomaan leviä ravinnoksi.

Brändössä tutustuimme lintuharvinaisuuteen, mustakurkku-uikkuun, joka on soma pienehkö lintu. Kerran yllämme leijaili myös suurin petolintumme, uljas merikotka. Upea näky!

Nähtävyyksiä

Maarianhaminassa ihailimme museolaiva Pommernia. Hämmästelimme sen varustuksia aikakautensa hienouksilla, kuten esim. apuvinssit ja höyrykone. Katselemista riitti myös lähellä olevassa merenkulkumuseossa.

Tutustuimme keskiaikaiseen Kustaa Vaasan rakennuttamaan Kastelholman linnaan, josta käsin Juhana hoiteli Suomen herttuakuntaa ja piti velipoikaansa Eerik XIV vankinaan. Linnan läheisyydessä oleva Karlsgårdenin ulkoilmamuseo viehätti minua kovasti.

Eckerössä, Suomen läntisimmässä kunnassa, tutustuimme Engelin ja Bassin suunnittelemaan upeaan posti- ja tullitaloon. Sieltä kulki tärkeä osa vanhaa postitietä Suomen ja Ruotsin välillä.

Käringsundin kalasatamaa.

Kyhmyjoutsenpoikue.

Johanna Bomarsundilla.

Jouko muinaishaudassa.

Kumpelaisia Käringsundin kallioilla.

Kävimme Käringsundissa, joka kala- ja vierassatamineen on upea paikka. Siellä on kuvattu mm. elokuvaa ”Saariston lapset”.

Kävimme myös Bomarsundin linnoituksen raunioilla. Se on ollut Ahvenanmaan kaikkien aikojen suurin rakennushanke.

Majoitus

Majoituspaikat olivat kaikki erilaisia ja hyvin varustettuja. Henkilökunta oli erittäin ystävällistä. Ensimmäisen yöpymispaikan emäntä antoi lähtiessämme matkajuomaksi tuorepuristettua omenamehua, toisessa paikassa isäntä vartioi laiturilla, ettemme huku mereen saunareissullamme. Saltvikiläisisäntä taas kiidätti lautalle mennessämme erään matkalaisen aamulipokkaat. Palvelu pelasi. Ruoka oli hyvää. Herkuttelimme Ahvenanmaan pannukakulla ja maukkaalla mustaleivällä. Suomenkieltä ei juurikaan kuultu. Oli pärjättävä omillaan - tai turvattava Elinaan.

Vielä

Saimme todeta, ettei Ahvenanmaata sanota suotta erääksi maailman kauneimmista saaristoista.

Sain todella paljon matkasta. Retki irrotti ajatukset pois arjesta. Menin uteliaana ja avoimin mielin mukaan. Lauttamatkoilla katseeni hakeutui välillä karuilta näyttäville ulkoluodoille. Huomasin, että saarivaltakunnassa vallitsee tunnelma, joka houkuttelee matkailijoita.

Sain Joukon välityksellä mahtavan paketin tietoa tuosta maamme lounaisnurkasta, äärilaidalta kerhollemme rakkaita pohjoisen tuntureita.

Kiitos matkaystävät! Meillä oli mahtava porukka! –ja matka!!

Teksti: **Kerttu**
Kuvat: **Elina, Jouko , Johanna ja Kyösti**

Eka päivä Susikyrön talkoissa syksyllä 2012

Saatuani Timon sähköpostin siitä että Susikyrössä tarvitaan talkoolaisia tuleville syksyn viikoille, ilmoittauduin olevani käytettävissä viikon 37/12, yritän saada kaverin mukaan. Viime hetkillä hän perui lähtemisensä terveydellisistä syistä, OK.

Viikolla ennen talkoita soitin Pekalle ja kysyin, että olenko listoilla mukana ja mitä työkaluja tarvitaan mukaan? Hän sanoi, että jos sulla on kutteri, niin ota se mukaan ja soita Paavolle. No mä soitin Paavolle, juteltiin, että pääsen lähteen aikaisintaan maanantaina ajeleen kohti pohjoista.

Maanantaina ajomatka Hämeenlinnasta Susikyröön oli tapahtumiltaan tavanomainen ottamatta huomioon yöpymistä matkalla. Saapuessani Susikyröön ei työmaalla eikä ympäristössä näkynyt ketään, kävelin vanhalle kämpälle ja kopautin avoimelle ovelle: Oli pimeää, kynttilät pöydissä ja paljon tuntemattomia henkilöitä istuskeli kämpässä, jonne en nähnyt pidemmälle. Ilmoittauduin nojatessani keittiön tiskiin: ”Terveisiä Hämeenlinnasta, Alppaksesta, Erkki Maununen, Hyvää iltaa”. Hetken hiljaisuus, muuraria lukuunottamatta. Pimeydestä kuului: Jo sua on kaivattukin. Olin ymmälläni, myöhemmin selvisi, että mut oli kirjattu vahvuuteen jo lauantaista lähtien. Kysellessäni hämilläni jatkotoimia, niin kuului, että aamulla klo seitsemän on aamupala ja sen jälkeen töihin.

Aamulla ennen seitsemää tullessani vanhaan kämppään, minut ohjattiin pöytään. Puuroa syödessämme, kynttilän valossa, ehdotin että tänne emännille olisi ensimmäisenä pitänyt järjestää työmaavalot, he olivat kuulemma jo aiemmin kieltäytyneet mokomasta ylellisyydestä.

Eka työntäyteinen päivä alkoi heti aamupalan jälkeen, Pekka mittaili rakennusta ja meitä talkoolaisia, ennen tehtävien jakoa. Saatiin, minä ja Urpo, tehtäväksemme alkaa mitoittaa ikkuna-aukot ja niiden koolingit. Siitä parkkipaikan puoleisesta päädystä alkaen jatkettiin Urpon kanssa myötäpäivään. Teimme Pekan opastuksella myös sisäpuoleisia runkokoolauksia. Oli ilo työskennellä Urpon parina, sillä hommat hoitui ja päivä kului nopiasti.

Siihen päivään kuului myös emäntien loihtimat mahtavat aamukahvit, lounaat ja iltapäiväkahvit, puhumattakaan sauna ja sen jälkeiset iltapalat. Kiitos siitä.

Tässä oli eka päivä ekoissa talkoissa. Oli mahtavaa olla läsnä ja tutustua teihin kaikkiin talkoolaisiin, reilun puolentoista viikon aikana, kiitos.

Tulen kannustamaan kaikkia kokemaan tätä Lapin mystistä pitkäjänteisyyttä talkoohengessä.

Terveisin **Erkki Maununen**, Alppas

Kämppätoimikunnan kuulumisia

Keskikesän talkoot

TL-lehdessä numero 3/2012 kerrottiin Susikyrön huoltorakennustyön kesä-/heinäkuussa toteutetun talkootyön työmaatilanne.

Syksyn talkoot

Syksyllä viikoilla 36–38 työt jatkuivat taas kuuden viikon mittaisen tauon jälkeen. Hyvin olivat talkootyön tekijät keränneet syyskesän aikana itselleen voimia tulevaa työtä varten, kun niin hyvin lähti työt käyntiin heti ensimmäisestä päivästä alkaen.

Huoltorakennus on nyt sellaisessa vaiheessa, että voidaan rauhallisin mielin odottaa kevään 2013 tuloa. Vesikatto on nyt täysin valmis, kaikki vesikaton läpimenot on tehty, tiilirakenteiset savupiiput sadekatoksineen ynnä palomuurit muurattu. Julkisivut ovat ummessa ja maanrakennustyöt pihan pintatyötä vailla valmiit, routaeristykset, sadevesi- ja salaojat on tehty.

Jätevesiviemäri ja vesijohto liitetty vesiosuuskunnan verkostoon, lattialämmityskaapelointi on myös asennettu märkätilojen betonilaattaan. Rakennuksen lämpöeristystyöt on aloitettu ja kaikki kantavat rakenteet tehty valmiiksi, samoin sisäänkäyntiterassit.

Kaikki vaadittavat tämän hetken viranomaistarkastukset on myös tehty ja rakenteet hyväksytty.

Tulevaan talveen on varauduttu hyvin.

Syystalkoo viikolla 37 Juhani Keinovaara toimitti Susikyrön tontille traktorikuormallisen polttopuuta, joka laitettiin pihalle suojakatokseen.

Edellistalvena toimitettu polttopuu sahattiin pieniksi ja pinottiin polttopuuvajaan niin, että pärjätään yli talven. Susi-Kiisan ja Talaksen polttopuutilanne on niin ikään kunnossa.

Talkootyöhenki on ollut loistava kesäisten työviikkojen aikana. Työväki oli ahkeraa ja myötämielistä kaikissa tilanteissa, ”vaikeissakin”.

Kiitos kaikille mukana olleille!

Tämä työ on suuri hanke Tunturiladulle ja on tähän asti mennyt hyvin kaikella tavalla, on mm. saatu monien erilaisten suunnitteluvaiheiden jälkeen jäsenistön tuki hankkeelle.

Ensikesän talkoot.

Rakennustyö jatkuu ennakkosuunnitelman mukaisesti vuonna 2013 viikoilla 23 – 26 ja edelleen syksymmällä viikoilla 33 –35. Vielä on kuitenkin paljon työtä tekemättä, on asennettava puuttuvat ikkunat ja 3 kpl ulko-ovia paikoilleen.

Julkisivupanelointi on myös huomattavan suuri työ. Terassin kaiteet, polttopuusuoja ja kaikki julkisivun ja vesikaton turvavarusteet ynnä kaikki peltityöt pitää myös kesäkuun viikkoina tehdä valmiiksi, samoin inva-luiskat ja julkisivumaalaus (tervaus).

Syystalkoissa viikoilla 33 – 35 työt taas jatkuvat (LVIS ynnä kaikki muut sisäpuoliset rakennustyöt laattatyöt, sauna ja wc-tilat, kuivaushuone, kalusteet ja varusteet) niin, että työ olisi valmis syyskokoukseen 2013 mennessä.

Susiaisviikonlopulla Espoossa pidetyssä syyskokouksessa (Kavtsin 40v. juhla) saatiin lämmin huomionosoitus Tunturiladun entisiltä puheenjohtajilta siitä talkootyöhengestä ja yhteistyöstä kylän väen sekä viranomaisesten kanssa, jota on pystytty pitämään yllä edelleen, niin kuin entisten vuosikymmenten aikanakin, kiitos tästä tunnustuksesta!

Kylän väki on edelleen huolestunut Vuontisjärven rehevöitymistilanteesta Tunturiladun kiinteistön osalta (rantasauna). Huolenaihe poistuu, kun uusi sauna valmistuu.

Voidaan esim. pumpata saunan pesuvedet vesiosuuskunnan viemäriverkostoon kesäaikana ja talviaikaan saunotaan pääasiassa huoltorakennuksen uudessa saunassa.

Käyttöohjeet näihin toimenpiteisiin saadaan myöhemmin. Tästä asiasta tullaan huoltorakennuksen käyttöönoton yhteydessä neuvottelemaan Enontekiön kunnan viranomaisten kanssa.

Talkootyötä tuli tehdyksi menneen kesän aikana yli 5.000 työtuntia ja ensi kesänä olisi vielä tehtävänä lähes saman verran. Lisäksi tulee palkata viranomaisluvan vaatimat LVIS -työntekijät. Jos näin menee (2013 kesällä saadaan riittävä talkootyöväki?), niin pysytään jokseenkin suunnitellussa budjetissa. Hankkeeseen on käytetty omaa ja lahjoitusrahaa v. 2011 – 2012 n. 25.000 euroa sekä lahjoitustarvikkeita n. 18 000 euron edestä. Ensi vuonna tarvitaan vielä lisärahoitusta n. 24.000 euroa ja näin työ olisi valmis.

Tunturiladussa talkootyöhenkeä kuvastaa sekin, että syystalkoissa mukana olleet henkilöt lahjoittivat talkoomatkakulut (ohjesäännön mukaiset) Tunturiladun huoltorakennusrahastoon.

Kiitän kaikkia Tunturiladun ihmisiä kuluneesta vuodesta. On tehty paljon tärkeää ja tarpeellista työtä niin uudisrakennuksen kuin kaikkien muidenkin tukikohtien hyväksi (lahjoittajat, rakentajat, emäntäväki, yksittäiset kulkijat ja kerhoviikoille osallistuneet henkilöt sekä yhteistyökumppanit).

Kämpät ovat edelleen hyvässä kunnossa ja siistit.

Vuoden 2013 talkootyötarve:

viikolla 23 – 26;

–keittiö 2–3 henkilöä

–rakennustyöt 10 -12 henkilöä

Ilmoittautumiset ja tiedustelut Pekka Kallio p. 050-5272796.

Hyvää syksyä ja Joulun odotusaikaa kaikille TL-lehden lukijoille toivoo kämppätoimikunta!

Pekka Kallio
Kämppäisäntä

TUNTURILADUN KEVÄTPÄIVÄT JA -KOKOUS UTÖSSÄ 15.-17.3.2013

LOGI järjestää kevätpäivät-2013 Utön majakkasaarella, mistä on muodostunut suosittu matkailukohde sen jälkeen kun puolustusvoimat luopui kasarmeistaan, ja sinne perustettiin hotelli. Majoitumme, ruokailemme, kuulemme esitelmän ja pidämme kokouksen Utön Havshotellissa (www.utohotel.fi). Tarvittaessa saamme lisää majoituskapasiteettia Hannas Horisontista. Tutustumme myös majakkaan ja muihin saaren nähtävyyksiin. Vapaahetkinä voi seurata vaikka alkavaa lintujen kevätmuuttoa. Ota kiikarit mukaan!

Utöseen matkustetaan yhteysaluksella, mikä lähtee Nauvon Pärnäisistä perjantaina 15.3.2013 klo 18.15. Pärnäisiin pääsee bussilla, mikä lähtee Turusta klo 16.30 (linja-autoaseman laituri nro 3). Paraisten ja Nauvon väliä liikennöi maantielautta 15 min välein, ja viimeinen lautta, millä ehtii Pärnäisistä lähtevään yhteysalukseen, lähtee Paraisten Lillmälöstä klo 17.30. **Omalla autolla tulijoiden on syytä huomioida, että perjantaisin voi lautalle olla tosi pitkiä jonoja, eli kaikki autot eivät välttämättä sovi samaan lauttaan. Kannattaa siis tähdätä aikaisempiin vuoroihin, yhteysalus ei odota!** Tarkista lautan aikataulu osoitteesta www.finferries.fi/fi/lauttaliikenne/lauttapaikat-ja-aikataulut (Parainen-Nauvo). Sekä lautta että yhteysalus ovat maksuttomia.

OHJELMA

Perjantai

16.30	Vuorolinja-auto Turusta Pärnäisiin, perillä 18.10
18.15	Laiva lähtee Pärnäisistä Utön saareen, perillä 23.15
23.30	Majoittuminen

Lauantai

8-9	Aamiainen
9.10	Avajaiset ja lipun nosto
9.30-10.30	Jorma Tenovuon esitys ”Utö luonto- ja linturetkikohteena”
10.45-11.45	Hanna Kovasen opastuskierros
12-13.50	Kevätkokous ja kokouskahvi
14-15.00	Lounas
	Vapaata
17-19.00	Sauna
20.00-	Iltapala

Sunnuntai

8-9.00	Aamupala
	Vapaata
10.00	Päättäjäiset ja lipun lasku
11.15	Laiva lähtee, perillä Pärnäisissä 16.15
16.25	Vuorolinja-auto Turkuun lähtee lauttarannasta, perillä 18.00

MAJOITUS JA RUOKAILUT

Majoitustilojen vuoksi vain 100 henkilöä mahtuu mukaan. Tunturilatu-lehdessä 3/2012 olleen alustavan ilmoituksen perusteella suurin osa paikoista on jo täyttynyt!
Majoitukseen on varattu hotellirakennus (22 paikkaa; täynnä), rivitalot (36 paikkaa; vapaana 8 ja matkustajakoti Fågelli (20 paikkaa; täynnä). Majoituspakettiin sisältyy kaksi aamiaista ja lauantain lounas.

Lisäksi 22 henkilöä mahtuu tarvittaessa Hanna Kovasen yksityismajoitukseen (Hannas Horisont), joka sisältää myös kaksi aamiaista ja lauantain lounaan.

Valinnaisia ruokailuja ovat lauantain iltaruokailu ja ruokailut yhteysaluksella (Huom! laivamatka kestää 5 tuntia suuntaansa). Rivitaloissa ja Fågellissa on keittomahdollisuus.

HINNAT / HENKILÖ

Majoituspaketti hotellissa tai rivitalossa	85 €
Yksityismajoitus (Hanna Kovanen)	96 €
Majoituspaketti Fågellissa	75 €
Iltapala (lauantai)	20 €
Ruokailut yhteysaluksella, meno ja paluu	á 6 €
Majakkasaaren opastuskierros	6 €
Sauna	8 €
Osallistumismaksu	10 €

Maksut Login tilille **FI27 2205 1800 0417 30** viite 929

ILMOITTAUTUMINEN

Tiedustelut ja ilmoittautumiset **10.1.2013 mennessä Paavo Kramsu** (040 7062764 tai paavo.kramsu@pp.inet.fi). Ilmoittauduttaessa pitää mainita haluaako valinnaisia ruokailuja ja haluaako saunaan (varaukset näihin tehdään ilmoittautumisten mukaan).

Aiemmin ilmoittautuneille laitetaan tarkemmat tiedot maksamisesta sähköpostilla tai kirjeellä.

Suorittamalla maksun 10.1. 2013 mennessä varmistat mukaan pääsyn !

Voit kysyä myös peruutuspaikkoja!

TERVETULOA ULKOSAARISTON ALKUKEVÄÄSEEN

AIHKI

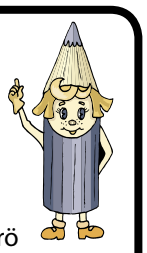
Lämmin tupa, punainen sauna, tunturimaisema ja valkoinen hanki. Laatuaikaa viikoksi. Varaa Aihki omaan käyttöösi.

Tänä vuonna viikot 49, 50 ja 52 varattu.
Vuonna 2013 on jo varattu viikot:
8, 10-16, 22-26, 29 ja 33-35.

Tarkista varaustilanne omalta nettisivultamme tai soita Raimolle.

Vuorokausimaksu ensi vuonna 20,00 €/koko mökki.
Varaukset Raimo Pahkala 040 839 6638
raimo.pahkala@nic.fi

KERHOVIIKOT LAPIN KÄMPILLÄ

VUOSI 2013

16.3.- 23.3.	Tsietsan kerhoviikko, Susikyrö
6.4. - 13.4.	Login kerhoviikko, Susikyrö
6.4. - 13.4.	Oktan kerhoviikko, Susi-Kiisa
13.4. - 20.4.	Kolbman kerhoviikko, Susikyrö
22.6. - 29.6.	Geatkin kerhoviikko, Susi-Kiisa
10.8. - 17.8.	Kumpen kerhoviikko, Susi-Kiisa
31.8.- 7.9.	Kavtsin kerhoviikko, Susi-Kiisa
31.8. - 7.9.	Geatkin kerhoviikko, Susikyrö
7.9. - 14.9.	Ovtsin kerhoviikko, Susikyrö
7.9. - 14.9.	Login kerhoviikko, Susi-Talas
14.9. - 21.9.	Vihttan kerhoviikko, Susikyrö
14.9. - 21.9.	Owlan kerhoviikko, Susi-Kiisa
4.10. - 6.10.	Syyskokous ja Susiaiset, Susikyrö

Viikot 23, 24, 25, 26, 33, 34 ja 35 Susikyrössä on talkoot.

Jäsenmaksut

Tunturilatu on toimintavuodelle 2013 yhtenäistänyt jäsenmaksuluokkansa vastaamaan Suomen Ladun jäsenmaksuluokkia.

Uutena jäsenmaksuluokkana Tunturilatuun on tullut rinnakkaisjäsenyys.

Rinnakkaisjäseneksi Tunturilatuun voi liittyä, mikäli on jo aiemmin jäsenenä jossain muussa Suomen Ladun jäsenyhdistyksessä. Lisätietoa asiasta www.suomenlatu.fi/jasenpalvelut.

Myös nykyiset jäsenemme voivat muuttaa henkilöjäsenyytensä rinnakkaisjäsenyydeksi ilmoittamalla asiasta jäsensihteerille. Joulukuuhun 2012 loppuun mennessä ilmoitetut muutokset ehtivät mukaan vuoden 2013 jäsenmaksulaskuihin.

Tunturiladun jäsenmaksut vuonna 2013:
Henkilöjäsen 30,00 euroa
Rinnakkaisjäsen 23,50 euroa
Perhejäsenmaksu 48,00 euroa
Nuorisojäsen 15,00 euroa
Maksut sisältävät Tunturiladun ja Suomen Ladun jäsenyyden.

Perhejäsenmaksun piiriin kuuluvat samassa osoitteessa asuvat ja nuorisojäseniä ovat alle 19-vuotiaat.

Nykyiset jäsenet saavat maksulomakkeen Tunturiladusta tammikuussa, uusille sen lähettää jäsensihteeri muun materiaalin yhteydessä. Loka- joulukuussa liittyviltä peritään jo vuoden 2013 jäsenmaksu, mutta heidän jäsenyytensä alkaa heti maksupäivästä ja he saavat jäsenetuna loppuvuoden lehdet. Jäsenkortti toimitetaan Suomen Ladusta aikuvuoden aikana ns. “nolla-laskun” liitteenä.

Tiina Loisa
Jäsensihteeri
tiina.loisa@saunalahti.fi

Tule ja nauti takan loisteessa Lapin tunnelmasta!

SAVOTTA-KAHVILA

MUSEO ✳ RETKEILYMAJA

avoinna päivittäin/open daily 9-17
Myös jouluna ja uutena vuotena

Meillä voit tutustua lappilaiseen savottakulttuuriin ja Arabian kahvikuppeihin.

21.11. alkaen YHTEISLAULUILLAT, kapellimestarina Esa Roine keskiviikkoisin klo 19.00

Kotitekoisia herkkuja,murua nälkäisille, juomia janoisille kuumana ja kylmänä !

Talvitarjous:
Kahvi ja munkki **3,- e**
Päivänkeitto **7,- e**

Hoidamme myös majoille ruokailuja - kysy tarjous !

Onko juhlia tiedossa!
Juhlapaikasta pitää jäädä hieno muisto kaikille! Monet jo juhlansa pitäneet suosittelevat meidän paikkaa, hoidamme puolestanne järjestelyt. Ohjelmallisia iltoja tilauksesta esim. perinteinen Lapin Savotta iltamat tms. Kysy tarjous!

Uusia elämyksiä!
Retkeilymaja Savottakämppä on mukava majoituselämys. Tuleppa yksin tai isolla porukalla. Kämppään sopii 40 henkilöä -nykyaikainen varustus sisällä, tunnelma kuin Savotalla!

Retkeilymaja majoitus 20 e vrk/hlö.

Perinteinen jouluaaton hartaus ja puurohetki klo 9.00.
Methän ootamme Teitä, Tervetuloa!

Savottakahvila/museo, Laanila
0400-603903 savotta@kahvila.inet.fi www.savottakahvila.com
Tykkää meistä Facebookissa! www.facebook.com/savottakahvila

Susiverkosto vahvistuu

Menossa olevan vuoden toiminut kerhojen susivastaavien muodostama Susiverkosto vahvistuu hiljalleen. Tällä hetkellä verkostoon on liittynyt jo kymmenen kerhoa ja pari tehnee päätöksen lähi viikkoina kerhojensa susiasioista vastaavasta henkilöstä.

Tämän lisäksi verkostoon ovat kuuluneet johtokunnan puheenjohtajakaksikko sekä susivaliokunnan puheenjohtaja.

Vuosikokouksen hyväksymänä verkosto on nyt virallisesti susivaliokunnan yhteistyöelimenä auttamassa sitä ylläpitämään ja kehittämään tätä yhtä järjestömme keskeistä arvoa.

Tämän lisäksi johtokunta on myös saanut uusia virikkeitä susifoorumilla käydyistä keskusteluista. Keskustelu on ajoittain ollut vilkastakin ja monia uusia näkökohtia on useista ideatuuteista tullut esille. Jotkut ovat olleet kirjoittelussa hyvinkin aktiivisia. Toiset eivät ihan niin aloitteellisia.

Toivon kaikkien edelleen olevan mukana toimimassa niin, että ensi syksynä olisi vihittäviä susia ainakin saman verran, kun tänä syksynä.

Olkoonpa syy mikä tahansa niin tämänsyksyisten susien määrä ilahdutti kaikki susiverkostossa toimivat. Toivon myös vilpittömästi ja yhteistyöhaluisesti, että loputkin neljä kerhoa tulevat mukaan verkostoon. Samoin perusteella oleva uusi kerho ihan alkumetreistä alkaen.

Susien kokouksessa saimme kuulla Kuokten puheenjohtajan **Airi Heinon** kertomana sen, kuinka hän kokee tunturilatulaisuuden ja susiaatteen. Tuon kuullun edessä on syytä hiljentyä ja ottaa hattu päästä. Lyhyt siteeraus Airin sanomasta:

–Se on toisen ihmisen huomioonottamista ja erilaisuuden hyväksymistä. Heikomman auttamista. Kuuntelemisen osaamista. Yhteenkuuluvaisuuden tunne ihmisillä, jotka kulkevat tuntureilla rakastaen luontoa, auttaen kanssakulkijoitaan unohtaen tittelit ja rahankuvat.

Susiverkoston
kokoonkutsuja
Pena Vainio

Aiun Uula

Virkavallan kanssa

Lohestuskauden Tenojoella jo päätyttyä, tuli eräänä iltana Aiun Uulan juttusille rannassa etelän turistin näköinen mies. Juteltiin niitä ja näitä. Vieras valitteli, ettei päässyt jo kalastusaikaan tulemaan, olisi niin mieluusti hänkin laittanut perhoa otille.

–Nah, killa sitä voipi vieläki pimmeellä johnain kohassa reistata, jos hääh niinko tahtos, nih saathasiha mieki tulla ophaks, lupaili Uula avuliaasti.

–Jaahah, vai niin. Ette taidakaan tuntea minua, minä olen pitäjän uusi nimismies. Kukas te olette, tiedusti vallesmanniksi paljastunut.

–Nah, mie oon tään pitähjän kovin valehtelija, vastasi Uula vähääkään häkeltymättä.

Rovaniemelle oli saapunut Suomentivoli vierailulle. Aiun Uula oli niihin aikoihin juuri suorittanut ajokorttitutkinnon ja uunituore ajokortti kuumotti taskussa. Ajokokemusta saadakseen hän päätti viedä perheensä lainatulla autolla katsomaan tuota mainostettua ihmettä. Kaupungin liikenteessä hän sattui kuitenkin epähuomiossa kääntymään kiellettyyn ajosuuntaan. Ennen kuin hän ehti virhettään korjaamaan, oli valpas lainkoura jo pysäyttänyt vastavirtaan pyrkijän.

–Mihinkäs sitä oikein ollaan menossa, tiuskaisee koppalakkinen.

–Nah, tivohliinhan met. Taietaan kuitenni olla myöhässä, ko toiset jo näkyy tulehvan vasthan, venkoilee harhautunut.

–Ettekö te tosiaan huomaa että tämä katu on yksisuuntainen, jyrisee passipoliisi.

–Nah, yhteen suunthan met vain ommakin menosha, kuului Uulan vastaus.

–heikha–

Jokamiehen oikeudet kansien välissä

Tänä syksynä Ympäristöministeriö on julkaissut laajan kokoomateoksen jokamiehenoikeuksista: SY30/2012 Jokamiehenoikeudet ja toimiminen toisen alueella, lainsäädäntöä ja hyviä käytäntöjä (Pekka Tuunanen, Markus Tarasti, Anne Rautiainen toim. 2012).

Suomen Latu ry on ollut mukana kirjaa tekemässä ja kaikille jäsenyhdistyksille jaetaan lukukappale.

Pikaisella selailulla kirja vaikuttaa erittäin kattavalta ja laadukkaalta. Aineisto on luettavissa ja tulostettavissa myös internetistä osoitteessa www.ymparisto.fi/julkaisut.

Helpoimmin löytyy, kun kirjoittaa teoksen nimen haku-kenttään.

Koulutustoimikunta

RETKIMUISTIO 4/2012

2012:

1. – 8.12. Kaamosvaellus Ivalosta Hammastunturiin (KAVTSI).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Panu Loisa, p. 0400 708 243, panu.loisa(at)welho.com

2013:

23. – 24.2. Hiihtoviikonloppu Siikanevalla (KAVTSI).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Panu Loisa, p. 0400 708 243, panu.loisa(at)welho.com

10. – 17.3. Hiihtovaellus Käsivarressa (TSIETSA).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Pentti Vainio p. 050 665 18, po.vainio(at)elisanet.fi

29.3 – 6.4. Talvivaellus Pallakselle - Majoittuminen Vuontispirtille (GEATKI).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Satu p. 050 523 4844, satu.ojala(at)lauttakyla.fi tai Airi Ala-Juusela p. 040 728 1877

24. – 26.5. Viikonloppuvaellus Hämeenlinna/Renko (ALPPAS & KUOKTE).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: , Erkki, p. 0400 215 521, erkki(at)maununen.fi tai Matti p. 050 490 3897, matti.happola(at)gmail.com

23. – 29.6. Aikuinen-lapsi vaellus Susi-Kiisalle (GEATKI).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Satu p. 050 523 4844, satu.ojala(at)lauttakyla.fi tai Airi Ala-Juusela p. 040 728 1877

16. – 18.8. Kokemäenjoen melonta: Äetsä – Kokemäki (KUOKTE).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Matti p. 050 490 3897, matti.happola(at)gmail.com

30.8. – 7.9. Ruskavaellus Susikyrön maastossa (GEATKI).
Lisätiedot ja ilmoittautumiset 15.8. mennessä: Satu p. 050 523 4844, satu.ojala(at)lauttakyla.fi tai Airi Ala-Juusela p. 040 728 1877

Yritetään saada vastinetta retkien järjestäjille >> Yksi parhaista palautteista on runsas osallistuminen. – Huomioi myös mahdolliset yhteiskuljetukset retkikohteisiin. Niitä kannattaa tiedustella, vaikka kohteena on ”omat polut” retkikohteen suunnassa.

Tunturilatu-lehden 1/2013 retkimuistioon julkaistavaksi tarkoitettu aineisto tulee toimittaa viimeistään 31.1.2013 osoitteella matti.happola(at)gmail.com

TUNTURILATU

Tunturilatulaisten jäsenlehti, joka ilmestyy neljä kertaa vuodessa.

Julkaisija: Tunturilatu ry
Päätoimittaja:
Timo Tulosmaa, Elianderinkatu 8 C 10, 33230 TAMPERE
puh. 040 744 0565
timo.tulosmaa@gmail.com
Toimitussihteeri:
Satu Ojala, Huittisten Sanomalehti Oy, Pl 36, 32701 HUITTINEN
pt. 045 327 5650, pk 050 5234 844
satu.ojala@lauttakyla.fi
Tunturilatu-lehden oma sähköpostiosoite:
tunturilatu@huittistensanomalehti.fi
Tiedotustoimikunta:
Satu Ojala (pj), Timo Tulosmaa, Juhana Häme, Iina Auterinen, Iitu Gerlin
Ilmoitushinnat:
0,60 euroa pmm,
¼ sivu 290 euroa,
½ sivua 540 euroa
Koko sivu 900 euroa
Sivunvalmistus ja taitto:
Huittisten Sanomalehti Oy
Painopaikka:
Westpoint. Rauma

Ilmestymisaikataulu 2013:

Numero	Aineistopäivä	Lehti jäsenillä
1	**8.2.**	**26.2.**
2	**19.4.**	**15.5.**
3	**2. 8.**	**20. 8.**
4	**9.11.**	**27.11.**

Osoitteen- ja nimenmuutokset:
Tunturilatu ja kerhot ja myös Suomen Latu saavat kotimaan muutokset Väestörekisterikeskukselta, mikäli henkilö ei ole kieltänyt tietojensa antamista. He, samoin kuin ulkomaille muuttavat tai siellä olevat, lähettävät itse muutosilmoituksensa jäsensihteerille:
Tiina Loisa
Konalantie 43 A 7,
00390 HELSINKI,
tiina.loisa@saunalahti.fi

SUOMEN LATU

YMPÄRISTÖMERKKI MILJÖMÄRKT
441 800
Painotuote

Helena Kempas

Ari Mussalo, Outi Teikari ja Seija Mussalo Tenojoen aalloilla.

Kuovzan ”erikoisretkiryhmä” Susi-Kiisalla

Tunturien taikaako puuroryyneissä?

Jo vain oli Kuovzan puheenjohtaja **Ari** täpinöissään pakatessaan autoon omenoita mukaamme. Ensimmäinen kerhoviikko oli edessä ja kymmenen kerholaista matkassa.

Ihan äkkiseltään ei joudu matka Kotkasta Nuvvukseen. Pari päivää siinä ehti kulua, vaikka Kari, Jokke ja Ari kukin vuorollaan kaasua painoivat.

Tervolassa otimme yöunet ja aamun sarastaessa seurasimme pellolla syyskokoustaan pitäviä kurkiparvia.

Aikaa meni toki siihenkin, että ”me ollaan aina ostettu retkievät sieltä” ja ”minä olen aina tykännyt nauttia välikahvit täällä” sillä seurauksella, että pysähdyksiä oli jokunenkin ennen Nuvvusta.

Kylän Topi päräytti mönkijällä P-paikalle ja niin saivat rinkat ja pussukat kyytiä kivisellä tunturitiellä. Säästyivät heikot hartiani.

Taisi olla vain Maija, Kari ja **Seija L**, jotka olivat aikoinaan Susi-Kiisalla olleet, joten me muut ihailimme ensi kertaa silmiemme eteen avautuvaa kauneutta. Ruska oli jo komeasti kullannut Kiisajärven takana nousevan tunturin rinteen koivut. Täällä passaisi viikko asustaa ja vaellella.

Seitsemän jakautui sisätiloihin kammiin ja tupaan ja kolme pystytti majansa rinteeseen.

Ensimmäinen aamu valkeni kauniina ja suuntasimme yhtenä joukkona kohti tunturin rinnettä. Verkkaista oli tahtimme, mutta arvaahan tuon, jos minä olin nuorin ja minullakin jo 7. vuosikymmen hyvällä alulla!

Ei tulisi tällä viikolla marjoista olemaan puutetta: mustikkaa, puolukkaa ja kaarnikkaa rinteet täynnään.

Tässä vaiheessa viimeistään tyrmäsimme maalikylissä kuulemamme huhut:”Ei ole ruskaa, ei ole marjaa”. Koivikko hohti keltaisenaan ja suumme herkuista mustina. Kyllä nämä meille kelpasivat vallan mainiosti. Enemmänkin. Olimme haltioissamme.

Nuvvusjoen varrella vietetyn evästauon jälkeen nousimme taas ylös. Niin oli lokoisa olo ja päivä jo pitkällä, että joukko pötkähti kellalleen ja otimme makoisat ettoset tunturitaivaan alla.

Päiväretkellä Akukönkäälle kohtasimme Suomen Ladun Akumajalla Kurikan Paulapieksujen joukkion ja kajautimme tervehdykseksi ”Kotkan poikii ilman sipii” ja saimme vastalahjaksi ”Kaksipa poikaa Kurikasta”.

Akujoen vuolaana pärskivä köngäs rotkoseinämineen teki arvattavan vaikutuksen: Tänne olisi päästävä uudelleen.

Kaksi Ailigasta – Utsjoen Ailigas ja Nuvvus-Ailigas – huiputettiin.

Sadepäivänä ajettiin turisteina Utsjoen nähtävyyksille ja yhtenä iltana seikkailimme Tenojoen rantaan. Ari souti, **Outi** löysi tunturitärhäkkökasvikkaan, **Helena** ui ja **Seija M**.ja **Maikki** taivastelivat saaren peltoja. Lisäksi otimme kosketuksen naapurivaltioon Norjaan, että tulipa käytyä ulkomaillakin!

Jokailtainen sauna on luonnollisesti nautittavaa, mutta tämän viikon erikoisuutena olivat Kiisajärven hoidot. Ihan jokainen ei uskaltautunut tähän kokeiluun, mutta hekumallisia huokauksia ja kihelmöiviä hihkaisuja kuului monta kertaa laiturin päästä. ”Nyt ne kutittaa mun varpaanväliä! Nyt ne on mun nilkoissa!” Mutut siellä vain näykkivät vilpoisassa järvessä seisoskelevan saunojan jalkoja. Kalat saivatkin viikon aikana monipuolista ravintoa, kun aamuisin oli tarjolla puurokattilan tähteitä.

Ruuanlaitto Susi-Kiisalla oli luku sinänsä. Keittokatos osoittautui kerrassaan loistavasti toimivaksi. Ilta toisensa jälkeen loihdimme herkkupäivällisen, kun hellalla saattoi yhtäaikaa valmistaa koko menun alkukeitosta jälkiruokaan. Eikä haitannut pieni tihkusadekaan, vaan ryhmä voi mainiosti kuivana nauttia yhteisestä ruokahetkestä.

Joka päivä oli matkalta löytynyt myös sieniä, joten saimme aina alkupalaksi muutaman herkkulusikallisen milloin tattia, milloin haperoa. Myös katajanmarjoilla maustettuna. Viikon kuluessa tosin muutamat halusivat myös uudenlaisia makuelämyksiä, kuten aamupuuroa höystettynä murukahvilla tai vanukkaalla.

Paluukyyti etelään tehtiin kierrellen ja kaarrellen itäreittiä. Yösija oli Hossassa ja Raatteentietäkin piti tutkia. Matti kertoi asiantuntevasti tykit ja kanuunat. Niin vaihtuivat ruskan värit maalikylien mainosvaloihin ja oli taas palattava arjen aherruksiin. Voimaantuneena odottamaan seuraavaa reissua.

Entä ne puuroryynit? No,yli 40 vuotta sitten opittiin eräretkikurssilla, kuinka paljon pitää olla ryynejä/pv/retkeläinen. Sen mukaan mittailin. Mutta purkaessani reppua reissun jälkeen kotona totesin, että pussin sisältö olikin kaksinkertaistunut. Maahisten jekkuja?

Helena Kempas

Koko viikko ei ollut ihan pelkkää nautiskelua. Teimme me vähän töitäkin. Tieltä ajettiin kaksi kärryllistä puita ja ne pinottiin Kiisan pihaan seuraaville pätkittäviksi.